

CERKVENI GLASNIK

ZA TRŽIŠKO ŽUPNIJO

Izhaja zadnjo soboto v mesecu za naslednji mesec. - Posamezna številka 1.— Dln.

Brezmadežna.

Praznik Brezmadežne obhajamo vsako leto v začetku adventa. Predno hitimo v blaženi božični noči k Zveličarju, ki je prava Luč, počastimo Marijo, ki je lepa zarja pred dnevom rešenja človeškega rodu.

Ta lepi praznik pojmujejo nekateri napačno. Brezmadežnost Marije smatrajo mnogi v tem, da je Jezusa brezmadežno spočela in rodila. Pa je njena brezmadežnost še v večjem! Od spočetja svojega je bila Marija obvarovana vsakega madeža greha, tudi izvirnega, kateremu prav noben človek ne uide. Te izredne milosti je bila deležna z ozirom na zasluženje svojega božjega Sina. Lepo utemeljujejo cerkveni pisatelji to milost, ko pravijo: spodobilo se je to božji Materi, da ni bila prav nič podvržena oblasti hudobnega duha, mogel je Bog to narediti, ker mu nobena stvar ni nemogoča, in storil je to Bog, ker se je spodobilo in je mogel narediti.

Spodobi se, primerno in zveličavno je, da prav otroško počastimo Brezmadežno zlasti ob njenem lepem prazniku!

Zakrajšek Viktor:

Po župniji.

Obljubil sem zadnjič, da vam bom opisal svojo prvo pot po novi župniji. Pa naj bo. Klicali so me na krst s pripombo, da naj kmalu pridem, ker nastopi tam kmalu zimsko vreme, zakaj Kosanice leže v hribih. Iskal sem kraj na zemljevidu, pa ga nisem mogel najti.

Ker so se obetali lepi dnevi, sem se v začetku oktobra odpravil na pot. V kovčeg sem spravil vse potrebne stvari za sv. mašo in za krst; v aktovko nekaj perila. Obhoditi je bilo treba vse večje kraje v Sandžaku in poizvedeti o verskih razmerah katoličanov v teh krajih. Ime Sandžaka nosijo oni kraji, ki so pred balkansko vojno spadali pod turško oblast. Na potu sem bil 8 dni, v katerih sem napravil pot nad 700 km dolgo, večinoma

seveda s poštnimi avtomobili; nekaj tudi z vlakom in nekaj na konju. Katoličani so tu v vseh večjih krajih v najrazličnejših poklicih, vsi seveda „prečani“. Tudi je malo orožniških stanic, da ne bi imele vsaj enega katoličana.

Iz Mitrovice sem se odpeljal proti Peč-i, kjer je še ena katoliška albanska župnija z lepo novo cerkvijo. Od tu se prične cesta dvigati na Čakor in doseže višino 1800 m. Čudovito lep planinski svet — seveda brez g. Jelenca in koroškega piva. Hitro smo se spustili v dolino reke Lima; na levo se vidi Plavsko jezero in Gusinje, kjer je zopet nekaj katoliških Albancev, ki si sedaj gradijo cerkev. V našo škofijo spadajo, a duhovnika nimajo. Pa auto je brzel naprej in se ustavil v Andrijevi, ki pa spada že v barsko škofijo. Obrnili smo se na desno in se pozno zvečer ustavili v Beranah; prevozil sem 170 km. Ustavil sem se v prvem hotelu in takoj tam dobil nekaj katoličanov, med njimi brata mojega naslednika v Tržiču. Zjutraj sem začel iskati katoliške družine. Več sem jih našel — nad 50 katoličanov sem naštel v mestu. Maševati ta dan nisem mogel, ker sem prišel nenapovedan in pozno zvečer, pa delavnik je bil. Ustavil sem se pa tam samo toliko, da sem spoznal razmere. Med drugim sem našel tudi dva otroka iz drugega gimnazijskega razreda, ki še nista nič vedela o sv. spovedi in sv. obhajilu. Kar nekam čudno sta me gledala. Katekizem jima bo treba poslati in za Vel. noč bosta pristopila k obhajilni mizi, če bo tako božja volja.

Popoldne sem se odpeljal naprej do Bjelopolja. Tam je samo nekaj orožniških družin brez šoloobveznih otrok in zato sem se že čez pol ure odpeljal naprej proti Plevlju, kamor sem prišel zopet pozno zvečer — 117 km poti je bilo zopet za mano. Komaj sem stopil v hotel, že me vpraša neka gospa od potujoče hotelske godbe, kje bom jutri maševal. — „Se sam ne vem, kje me bodo sprejeli; prvič sem tu in nikogar ne poznam.“ — Ko sem se rešil sitnih nosačev in si malo otrese prah, mi že druga gospa zastavi vprašanje, kje bom jutri ma-

ševal. Pojasnil sem ji položaj, nakar me je zaprosila, naj pridem na njen dom; bila je žena višjega državnega uradnika. Zjutraj sem tam maševal, stregel mi je uradnik sam. Nato se je pričelo iskanje in obiskovanje katoličanov. Tudi v šolo sem šel, kjer je precej otrok katoliških. Povsod so me lepo in z veseljem sprejeli in dajali nadaljna navodila. Če me je vodil okrog musliman s turškim fesom na glavi, se ne smete čuditi, čeprav je to malo čudno zgledalo. Poizvedel sem tudi o Kosanicah in dobil nasvet, da bo pač treba dobiti konja, ker je do tja 27 km. Tudi s tem se je bilo treba sprijazniti, zakaj peš s kovčgom bi bilo le malo preveč. Pogodil sem se za konja — taka zadeva precej časa traja — in okrog štirih sem odjahal s kovčgom in aktovko seveda. K sreči sem dobil spremstvo, mladega orožnika, ki mi je pomagal odnašati kovčeg in poganjati konja. Tako sva srečno prišla do pol 9 ure na cilj — sam ne vem, če bi prišel do polnoči. Zanimiva je taka pot. Pokrajina lepa planinska, ki jo lepša krasen jesenski dan. Pa z domačimi prideš v stik. Črnogorci so tu; ljudje zdravi telesno in duševno; naravni, odkriti in širokogrudni. Nas Slovence imajo radi in o Sloveniji govorijo kot o rajju. Seveda je bil pogovor takoj tudi na verskem polju. Že prvemu vprašanju sledi navadno: „Ali se res ne ženite?“ Še bolj pogosto pa: „Kako ti je žena?“ Ali: „Kako ti je deca?“ — Ne smeš se temu čuditi, ampak samo pojasnjevati, a le težko to razumejo. Druga zgodovina in druge razmere.

Zjutraj me je že čakala pošta — orožnik na konju — iz druge stanice, da tam čaka tudi še eno dete za krst. Bom pa še tja šel, seveda na konju. Prej je bilo tu še treba izvršiti: blagoslov groba, spoved, sv. mašo, krst in poučevanje starejšega otroka. Da je temu sledilo primerno kosilo, tudi ne smem zamolčati.

Prehitro je prešel čas — na konja in hajdi preko planjave do druge stanice (20 km). Malo hitreje je že šlo, a krasen dan in lepa pokrajina sta mi poplačala trud. Vsak je seveda pogledal, kdo je na konju, saj je katoliški duhovnik tu redka prikazen. Drugo jutro je bilo treba hiteti, zakaj ob treh sem moral biti v Plevlju, kjer so me čakali otroci in dva profesorja za zaprisego. — Po opravljenem obredu sem se povzpел zopet na konja — človek bi rad še ostal med našimi dobrimi orožniki — proti Plevlju (29 km). Sam sem jezdil preko širnih planjav in šum in se večkrat poglobil s konjem vred v globoke misli...

Primerno utrujen sem srečno in pravočasno došel v Plevlje. Šola — oh, kako so me otroci zaupno gledali in pristrčno pripovedovali: „Jaz znam to in to....“ „Jaz pa tudi to....“ Mene so pa gospod škof prvič obhajali....“ i. t. d. Proti večeru sem moral vzeti auto, da sem obiskal še neko ženo izven Plevlja, ki se po težkih preizkušnjah vrača k svoji materi — Cerkvi.

Drugo jutro — prvi petek — sem maševal v Oficirskem domu. Vsi katoliški vojaki in oficirji ter veliko drugih vernikov se je udeležilo sv. maše; nekaj jih je opravilo tudi sv. spoved. Treba je bilo hiteti v 53 km oddaljeno Rudo, ki pa je že v sarajevski škofiji; tu sem se vsedel v vagon ozkotirne železnice, ki me je potegnila v Priboj, kjer sem zopet našel okrog 40 katoličanov. Na pokopališču sem blagoslovil grob in opravil obredne molitve za otroka, ki je pred par meseci umrl in bil pokopan brez duhovnika. Zvečer sem obiskal posamezne družine. Drugo jutro sem maševal v Gospodinjski šoli, ki jo že več let vodi neka Slovenka.

Naslednja postojanka je bila Nova Varoš, kjer sem zaznal za križe tamkajšnjih katoličanov, a še isti dan odšel v Prijepolje. Tu me je pa čakalo prijetno iznenadenje. Po dolgem času sem zopet maševal v cerkvi. Res, da ni velika katoliška cerkev v Prijepolju, saj je v nji prostora komaj za 25 ljudi, pa saj več jih sedaj tudi tam ni. Na veliki skali stoji ob bregu reke Lima in je v okras celemu mestu. Avstrijska vojska jo je svoj čas postavila, a sedaj so jo prijepoljski katoličani lepo popravili in prizidali zvonik, le žalibog, da je brez zvona. Na vse zgodaj v nedeljo 7. okt. sem tam spovedoval in maševal pri oltarju sv. Cirila in Metoda. Po sv. maši mi je pravil eden navzočih vernikov, da je po sedmih letih imel ta dan priliko biti v nedeljo pri sv. maši. Odhitel sem na auto, da bi še drugič maševal v 100 km oddaljenem Novem Pazarju, pa sta mi dež in prepozno obvestilo to preprečila. Auto je zopet brzel po ovinkih v višino 1200 m, od koder smo se spustili v Sjenico, ki je znana po ovčereji in siru. Presedel sem se na drug auto, ki me je potegnil v Novi Pazar, kamor sem pa prišel prepozno; verniki, ki so se zbrali k sv. maši, so se že razšli. Obiskal sem nekaj družin — tudi eno Tržičanko sem našel — nato pa z autom do Raške, ki je že v beograjski nadškofiji. Tu sem pa sedel na vlak, ki me je potegnil v Kos, Mitrovico. Ta dan sem napravil samo 186 km. S tem pa seveda nisem še obhodil vse fare.

Še Tutin pa Rožaj ležita nekje gori v hribih, pa še nekaj manjših krajev tudi, a katoličani tam niso tako številni, kot v teh krajih, ki sem jih obiskal.

Kamor sem prišel, so me z veseljem sprejeli in me prosili, naj še pridem, posebno oni, ki imajo otroke. „Pa o Božiču na nas ne pozabite“, so mi vsi naročali. Mnogi bodo morali obhajati pač Božič le v družinskem krogu, daleč od domačih cerkva, v katerih se bo slovesno razlegala polnočna pesem: „Sveta noč, blažena noč“. Ne bo jim dano, da bi se mogli zgrniti okrog oltarja, na katerem Jezus znova stopa med nas...

Viktor Kragl:

Peter Hicinger.

(Konec.)

Preostala Hicingerjeva sestra Elizabeta, ki se je naselila v Ljubljani, sama preuboga, nič zunanega ni mogla storiti za slovečega, toda v ubožstvu umrlega svojega brata, zato je pokojnikov prijatelj Dr. Janez Bleiweis izdal na Slovence poziv, da bi se postavil Hicingerju v Postojni nagrobni spomenik, katerega je izdelal podobar Zajc. Šele čez 7 let — v oktobru 1875 — je bil vzidan v pokokališki kapelici v Postojni. „Slovenec“ je v dopisu 30. X. 1875 to Zajčevo delo zelo pohvalil in trdi, da je na spomeniku obraz dekana živemu ves podoben. Škoda, da se je v smrtni dan v napisu vrinila pomota, kajti umrl je Hicinger 29., ne pa 30. avgusta. Napis na spomeniku se namreč glasi: „Peter Hicinger, rojen 29. VI. 1812 v Trziču, umrl 30. VIII. 1867 v Postojni, kjer je od l. 1859 bil farnik in dekan. Za slavo božjo živečemu duhovniku in za blagor domovne neutrudljivemu rodoljubi in pisatelju so postavili to spomenico l. 1875 domoljubi slovenski.“ — Toda kaj pomaga Hicingerjevi duši ta spomenik? Zato pa saj Trzičani, njegovi rojaki, sklenimo, da se hočemo velikega moža — smelo trdim najznamenitejšega Trzičičana — spominjati v svojih molivah, zlasti še v daritvi sv. maše!

„Novice“ so že ob Hicingerjevi smrti opozarjale, naj se pazi na Hicingerjevo literarno zapuščino. Baje je to — vse številne Hicingerjeve rokopise — kupil od pokojnikove sestre za 40 gld (!!) ted. postojniški okrajni glavar Anton Globočnik in ta jih je izročil kustosu ljubljanskega muzeja Karlu Dežmanu. Pozneje jih je dobro rabil A. Dimitz pišoč obširno zgodovino kranjske dežele. Toda Hicingerjevih zapiskov ni nikjer omenil. Kje so sedaj ti spisi, ni znano.

„Tako je vrli mož še po smrti za svoja dela prejel le nehvaležnost“, pripominja Jos. Benkovič, ki je, kakor sam zatrjuje v uvodu Hicingerjevega životopisa, ki ga je priobčil l. 1898 v „Dom in Svetu“, le-tega napisal iz razloga, ki ga je pod Hicingerjevo sliko napisal s sledečimi besedami: „Citatelj gleda tukaj pred seboj telesni obraz zaslužnega slovenskega moža iz naše preteklosti, moža, čigar ime je pač marsikateremu znano, čegar spominu pa se je delala in se še dela velika krivica, ker ga tisti, ki so ga sodili, ali niso poznali ali pa prav poznati niso hoteli. Izražala so se o njem najrazličnejša, celo nasprotujoča si mnenja. Vse to spričuje, da je mož kaj zanimiva osebnost v naši zgodovini. Trditi smem celó, da je on nekaka tipična prikazen v dobi našega narodnega probujenja. Zato je zaslužil v polni meri, da se poda vendar enkrat pristna slika njegove blage duše in se mu vrne žaljena čast.“ Prav isti namen, kakoršnega je imel Hicingerjev življenjepisec Benkovič za vso slovensko javnost, ima tudi ta — le Hicingerjev življenjepis v ožjem krogu Hicingerjevega rojstnega kraja!

Domači reveži se zadnja leta oglašajo pri predsedniku Vincencijeve konference v župnišču pogosto, prav gotovo pa pred Božičem in Veliko nočjo. Doslej je bilo mogoče dajati pred prazniki nakazila za živila kar čez 100 družinam. Hvala Bogu, je v Trziču še precej dela po obratih, a tudi revežev imamo dosti, na katere ne smemo pozabiti. Vincencijeva konferenca bi rada tudi letos za Božič obdarovala potrebne, toda njena blagajna ni kaj čvrsta. V župetišču in sirotišču se jih vsede vsako opolne h kosilu samo 113—120... In ni samo to! — Za božično obdarovanje družin bo imela konferenca svojo posebno prireditev v dvorani na Skali za praznik 8. decembra ob osmi uri zvečer in v nedeljo 9. decembra ob 1/2 4. uri popoldne. V besedi in sliki bo pokazan patron krščanske dobrotelčnosti sv. Vincencij, ki ima mnogo postojank tudi v Sloveniji, vrli igralci nam bodo pa predočili krasno duhovno igro „Anima“. Z vstopnino k lepi prireditvi bomo pa pripomogli k obdarovanju naših revežev. Kaj-ne, da bo obkrat dvorana gotovo polna! In nobenih letakov ne bo izdala konferenca za to prireditev, da že pri tem nekaj prihrani.

Bolnike in onemogle, ki želijo prejeti na domu adventne sv. zakramente, bo obiskala farna duhovščina na domu v kvaternem tednu in jih je treba priglasiti do kvaternedne nedelje.

Namesto venca na krsto + Šarabon Elizabeti je poklonila sirotišču na Skali družina Šarabon Ivane Din 100.—. Bog povrni!

Mohorjeve knjige čakajo naročnike v župni pisarni.

Oznanila za december.

Devetdnevica na čast Brezmadezni, ki jo častilci Matere božje opravljajo kar sami pred oltarjem Brezmadežne v cerkvi sv. Andreja, se vrši od 28. novembra zvečer do praznika vsak večer ob 1/2 8. uri.

1. Državni praznik ujedinjenja. Ob 8. uri je sv. maša in nato predpisane molitve.

2. I. adventna nedelja in prva nedelja v mesecu. Pri šestih sv. maši je mesečno skupno sv. obhajilo mož in fantov, ki naj že na to nedeljo pristopijo v o-bilnem številu k sv. obhajilu za advent.

Ves advent so zornice zjutraj ob šestih, ko je pred Najsvetejšim sv. maša z blagoslovom in petjem. Vsak dan je prilika tudi za sv. spoved.

4. God sv. Barbare. Ob 1/2 8. uri je sv. maša v cerkvi sv. Andreja.

6. God sv. Nikolaja. Ob 1/2 8. uri je sv. maša v cerkvi sv. Andreja.

7. Prvi petek v mesecu. V župni cerkvi je običajna pobožnost. Na predvečer je od sedme do osme ure skupna molitev svete ure.

8. Zapovedan praznik Brezmadežne. Ob 6. in 10. je sv. maša pred Najsvetejšim in z dvema blagoslovoma. Ob desetih je sv. maša peta. Popoldne ob 1/2 3 so slovesne pete litanije M. B.

9. II. adventna nedelja. Službe božje so v navadnem redu.

13. God sv. Lucije. Ob 1/2 8. je sv. maša v cerkvi sv. Andreja.

16. III. adventna nedelja. Službe božje so v navadnem redu.

Devetdnevica na čast rojstvu Gospodovemu se prične 16. pri večernicah popoldne in bo naslednje dni vsak večer ob sedmih sv. rožni venec in litanije Mb.

19., 21., 22. kvaterni dnevi. V sredo in soboto je zaukazan zdržek v jedi, a je dovoljeno jesti meso, v petek je strogi post.

21. Sv. Tomaž, apostol. Ob šestih je orglana farna sv. maša.

23. IV. adventna nedelja, obenem kvaterna nedelja. Po šestih sv. maši ostane Najsvetejša izpostavljenost še pol ure, da molijo verniki uro molitve za duhovnike, za katere se vrši ta dan po vseh pridigah in popoldne pri večernicah dredpisana molitev. Pred cerkvijo je pušca za reveže Vincencijeve konference, ki naj bodo za Božič posebej priporočeni. Popoldne: sv. križev pot, rožni venec in litanije.

24. Vigilijska Rojstva našega Gospoda Jezusa Kristusa. Ta dan je strogi post, ki pa popolnoma preneha pri večerji. Zvečer ob 11. uri so slovesne jutranjice z zahvalnico o polnoči. Nato je slovesna peta sv. maša z leviti — polnočnica. Po polnočnici se deli tudi sv. obhajilo. Spodobi se, da dotični, ki želi po polnočnici sprejeti sv. obhajilo, nekaj ur preje ničesar ne zaužije.

25. Rojstvo našega Gospoda Jezusa Kristusa — Sveti dan. Ob pol šestih se prično tri sv. maše, druga je z dvema blagoslovoma in pred Najsvetejšim. Ob 1/2 8. uri se zopet prično 3 sv. maše. Ob pol desetih je tiha sv. maša. Ob desetih je velika slovesna peta sv. maša z leviti in z dvema blagoslovoma. Med šesto in deseto sv. mašo je običajno darovanje mož in žena. Popoldne ob 3. uri so slovesne litanije Mb.

26. Sv. Štefan, nezapovedan praznik. Službe božje so kakor ob nedeljah. Po deseti sv. maši je blagoslov soli.

27. Sv. Janez, apostol in evanġelist. Ob devetih je orglana farna sv. maša.

28. Spomin nedolžnih otročičev. Ob šestih je orglana farna sv. maša.

30. Nedelja v osmini Rojstva Gospodovega. Službe božje v navadnem redu.

31. Sv. Silvester in zadnji dan leta. Ob šestih orglana farna sv. maša. Popoldne ob štirih so slovesne litanije z zahvalno pesmijo za vse v letu 1934 prejete dobrote.

Shodi cerkvenih organizacij:

III. red: shod 2., vesoljna odveza 8. in 25.

Dekliška Marijina družba: duhovna obnova za urejeno družbeno življenje bo 8. in 9., ko so posebni govori samo za članice v dvorani na Skali; na praznik ob 9. dopoldne in ob 1/2 2. ter ob 1/2 6. popoldne, v nedeljo pa ob 9. dopoldne in ob 1/2 2. popoldne. Skupno sv. obhajilo je 30.

Marijina družba za žene: shod 16., skupno sv. obhajilo 9.

Oba Marijina vrtca: skodi po napovedi.

Katoliška akcija: sestanki po napovedi.

Mladinska pobožnost: 16., ko je popoldne nagovor za otroke in ljudsko petje otrok.

Mesečna šolska sv. spoved: meščanska šola 7., dečki osnovne šole 15., deklice osnovne šole 22. Vedno popoldne ob 3. uri in drugo jutro po osmi sv. maši skupno sv. obhajilo.

Župnijska kronika za oktober 1934.

Oktober v naši župniji rojenih: 8.

Oktober v naši župniji poročenih:

1. Bohinc Franc, električar v predilnici, Tržič, Na Blekah 3 in Andolšek Ljudmila, služkinja v Tržiču, Dekliški dom, poročena 5. oktobra.
2. Sitar Franc, pek-pomočnik, Sveta Ana 66 in Kavar Marija, delavka v predilnici, Sveta Ana 34, poročena 14. oktobra.
3. Perko Vincencij, delavec v predilnici, Tržič, Pot na pilarno 12a in Zore Cecilija, delavka v predilnici, Tržič, Dekliški dom, poročena 28. oktobra.

Oktober v naši župniji umrli:

1. Čadež Ignacij, fužinski kovač, rojen 15. 7. 1858 v Tržiču, poročen drugič 8. 8. 1897, umrl v Tržiču, Fužinska ulica 1, dne 3. oktobra.
2. Pančur Ivana, gospodinja, rojena 4. 12. 1883 v Stranjah pri Kamniku, poročena 25. 7. 1912, umrla v Tržiču, Ljubljanska cesta 18, dne 8. oktobra.
3. Gros Pavel, sin tovarniškega čevljarja, rojen v Tržiču 29. 6. 1933, umrl v Tržiču, Za Mošenikom 9, dne 11. oktobra.
4. Spiler Zmagoslav, sin slikarskega pomočnika, rojen v Tržiču 28. 7. 1934, umrl v Tržiču, Za Virjem 1, dne 15. oktobra.
5. Grebenc Marija, gospodinja, rojena v Ljubnem 26. 8. 1866, poročena 19. 11. 1894, umrla v Tržiču, Ulica Franca Ahačiča 13, dne 26. oktobra.

Oktoberska poročila od drugod:

1. Ahačič Peter, sin predilniškega delavca Petra in Pavle, Tržič, Prečna ulica 2, se je rodil v ljubljanski bolnici 11. 9. 1934.
2. Zupan Ljudmila, hči predilniškega delavca Ignacija in Valentine, Tržič, Pot na pilarno 14, se je rodila v ljubljanski bolnici 20. 9. 1934.
3. Miklič Ana, hči žagarja Franca in Ivane iz Tržiča, se je rodila v ljubljanski bolnici 13. 10. 1934.
4. Primožič Marija, hči žagarja Alojzija in Berte, Tržič, Ahačičeva ulica 15, se je rodila v ljubljanski bolnici 24. 10. 1934.

Za predstavnika in založnika: Anton Vovk, župnik v Tržiču. Za urednika v Ljubljani: Dr. P. Guido Rant, O. F. M.
Za Zadržno tiskarno v Ljubljani: Srečko Magolič.